

Sid Lukkassen: ‘Een rechts-realistisch geluid laten horen is heel nuttig’

 GERRY VAN DER LIST

18 juli 2023 | Leestijd: 9 minuten

DE POLEMISCHE PUBLICIST SID LUKKASSEN SLUIT BURGERLIJKE ONLUSTEN NIET UIT. FOTO: ROGER DOHMEY

De polemische publicist Sid Lukkassen (36) switchte van VVD naar FVD. Op een zonnig terrasje in Arnhem licht hij zijn allesbehalve zonnige maatschappijvisie toe. ‘Burgerlijke onlusten sluit ik niet uit.’

‘Ik zie mezelf als chroniqueur van een beschaving die op haar einde loopt. In 2015 publiceerde ik *Avondland* en *identiteit*. Mark Rutte nam het boek in ontvangst, het werd geprezen vanwege zijn originele visie. Wel zei men dat ik te somber was. Ik wees bijvoorbeeld op de gevaren van het Russische militarisme, het Chinese neokolonialisme en de militante islam.

‘En wat kregen we daarna? De inval in Oekraïne, spanningen in de Stille Zuidzee, Islamitische Staat. Ik durf gerust te zeggen dat ik in 2015 te optimistisch was. De wereld is sindsdien slechts totalitairder geworden. Inclusief Nederland. De realiteit geeft mij steeds gelijk. Welke schrijver kan dat van zichzelf zeggen?’

SID LUKKASSEN WERD PLOTS AAN DE KANT GEZET DOOR DE ECH

‘Het is misschien maar goed dat ik geen kinderen heb. Op zo veel terreinen is onze samenleving onleefbaar geworden. Massa-immigratie. Energieprijzen. Stikstof. Gebrek aan woonruimte. Onbetrouwbaar bestuur. Vergrijzing. Geopolitieke irrelevantie van Europa. Identiteitspolitiek. Decadentie. Klimaatlockdowns. Inflatie. De moed zinkt je in de schoenen.

‘Vroeger heerste een protestants-humanistisch ethos met klassieke deugden. Tering naar de nering zetten, sparen voor een appelteje voor de dorst, enzovoort. Maar de geldontwaardiging is zo groot dat er niet tegenop valt te spelen. Uiteindelijk ga jij de uitkering betalen van die gepensioneerde die met zijn zestigste in Griekenland aan de ouzo zit. Al die ouderwetse burgerlijke idealen zoals vlijt worden door de plee gespoeld.

‘Het was wel de bedoeling dat ik een gezin zou stichten. Maar twee jaar geleden liep mijn relatie stuk, kort voordat we zouden trouwen. Ik woonde in Brussel samen met een Frans-Cypriotische vrouw. We bleken uiteindelijk toch andere toekomstverwachtingen te hebben. Zij was een echte kosmopoliet. Zij werkte keihard voor een multinational die haar uitperste als een mandarijn. Zo’n bedrijf fungeert als surrogaatfamilie en slokt de energie op die je, biologisch beschouwd, zou moeten investeren in het scheppen van een gezin. Terwijl je per slot van rekening een inwisselbaar pionnetje bent dat simpelweg kan worden opgeofferd. Ik werk ook hard, maar mijn boeken zijn en blijven van mij. Over vijftig jaar kan men nog zeggen: dat heeft Sid bedacht.

‘Voor ons huwelijk had ik gelukkig veel gespaard. Want ik werd plots aan de kant gezet door de ECH, de fractie van Europese Conservatieven en Hervormers waarvoor ik werkte. Dat lag aan het overlopen van FVD-leden naar JA21. Het was een keiharde afrekening. Midden in een lockdown, terwijl mijn oma op sterven lag.

‘Nu ben ik consultant en publicist. Het is niet eenvoudig om daarvan te leven, dat klopt. Via crowdfunding moet ik mijn boeken financieren. Maar ik ben geestelijk onafhankelijk. Ik hoef niet de hielen van Joost Eerdmans te likken.’

SID LUKKASSEN ZAT ACHT JAAR VOOR DE VVD IN DE GEMEENTERAAD VAN DUIVEN

‘Ik heb acht jaar voor de VVD in de gemeenteraad van Duiven gezeten. Nog steeds heb ik daarvan veel voordeel, merk ik. Ik snap politiek goed, ik weet hoe die spelletjes gaan. Onder Rutte is de VVD helaas een visieloze club geworden. Hij is een linkse liberaal die met alle winden meewaait en wordt omringd door juichaapjes die beweren dat alles zo goed gaat in Nederland. In coronatijd zag je ook dat de VVD geen waarde meer hecht aan de klassieke grondrechten en dwangmaatregelen ondersteunde. Terwijl een echte liberaal het collectief wantrouwt en opkomt voor de vrijheid van het individu.

‘Ik ben nu actief in Forum voor Democratie. Ik stond op de lijst voor de gemeenteraad in Arnhem en de Eerste Kamer. Thierry Baudet sprak mij aan. Hij had niet dat rauwe van Geert Wilders. Van alle moslims deporteren en eigen volk eerst. Hij bood een cultureel conservatieve analyse die hout snijdt en veel meer omvat dan verzet tegen massa-immigratie. Ik ben het niet in alles eens met Thierry. Dat laat ik hem ook weten. Maar hij begrijpt tenminste wat ik schrijf. En dat is al heel wat.

‘Concreet had ik waarschijnlijk weinig kunnen bereiken in de gemeenteraad en de senaat. Ik heb genoeg ervaring met politici en beleidsmakers om te weten dat je via de politieke weg geen ontslag kunt bereiken. Maar een rechts-realistisch geluid laten horen is heel nuttig. Je kunt een culturele kracht vormen, mensen aan het denken zetten.

‘BURGERLIJKE ONLUSTEN SLUIT IK NIET UIT’

‘In boeken als *Kerkgangers* en *zuilenbouwers* en *Levenslust* en *doodsdrift* pleit ik voor een Nieuwe Zuil. Een verbond van waarheidszoekers dat zich wapent tegen deugers. Alleen red je het niet. Mensen met een rationeel doordacht wereldbeeld worden gecensureerd, economisch geboycot, gedemoniseerd, weggewerkt en onzichtbaar gemaakt. Linksmensen zijn uiterst onverdraagzaam.

‘Nu dit het geestelijk klimaat is, krijg je zo’n houding van: *fuck you* met jullie deugstelsysteem. Wij scheppen onze eigen zuil. Met gemeenschapszin en een weekend perspectief. En met eigen media. Zoals Ongehoord Nederland, waartegen nu een hekensjacht gaande is.

‘De verzuiling van vroeger kenmerkte zich door pacificatie aan de top, daar heb je gelijk in. Dat veroenende element ontbreekt nu. We worden in een “de dood of de gladiolen”-situatie geduwd. Met grimmige kanten. Burgerlijke onlusten sluit ik niet uit.’

SID LUKKASSEN VINDT DE EU EEN CULTUURMARXISTISCHE MOLOCH

‘Als jongetje had ik veel dromen en idealen. Ik vond bijvoorbeeld dat de Europese cultuur veel te bieden had. De Verlichting, de Franse Revolutie, de Duitse traditie van *Bildung*: dat is allemaal heel interessant en waardevol. Ik was ook best positief over de Europese integratie. Ik heb na het behalen van mijn masters geschiedenis en filosofie een traineeship gedaan bij het Europees Parlement. Ik had toen de hoop dat we de Europese Unie de goede kant op konden sturen middels een culturele herbronning. Maar in de praktijk stuit je op bureaucratie en technocratie. Brussel is een baantjesmolen en de EU een cultuurmarxistische moloch. Frits Bolkestein leek een klassieke liberaal die zich uitsprak tegen het cultuurmarxisme. Maar wat heeft hij als eurocommissaris in Brussel bereikt?’

‘Wat cultuurmarxisme inhoudt? Dat is het toepassen van de marxistische gelijkheidsidealën op cultuur in plaats van op economie. Vroeger was de linkse hoop gevestigd op arbeiders die in opstand moesten komen tegen de bourgeoisie. Dat gebeurde niet. Arbeiders kregen het veel te goed. Daarom werd een nieuwe groep gemarginaliseerden gezocht. Daarmee vindt nu een extreme overidentificatie plaats. Zo worden moslims beschouwd als zielige, onderdrukte minderheid. Terwijl de westerse cultuur in een existentiële strijd met de islam is verwickeld. Het wordt op scholen straks nog een boeiende strijd tussen woke en de islam. Moslimkinderen laten zich heus niet persen in die modieuze deugmaal met regenboog-gedoe, zij kennen een keiharde speelplaatscultuur. Het zal lastig worden voor kindjes uit softe, Jesse Klaver-stemmende gezinnen om zich daartegenover staande te houden.

‘Ik vertrouw op mijn morele intuïtie. Op dat stemmetje in mijn hart dat zegt: luister eens, dit gaat gewoon te ver. Mannen, als transgenders, in vrouwensporten, om maar iets te noemen. Dan denk je: dat is toch wel bizar. Dat moet je dan consequent hardop durven zeggen. Zo van: sorry jongens, hier kan ik niet in mee, ik ga jullie waanzin niet meer valideren. Ik ben geen systeemapparatsjik. Ik ben een vrij scheppend individu.’

CRITICI NOEMEN SID LUKKASSEN AUTISTISCH

‘Mijn critici noemen mij een autist. Vind jij mij autistisch? Ik zie mijzelf juist als een empathisch persoon. Kijk eens naar al die mensen die ik om me heen heb verzameld. Uit alle rangen en standen. Toen ik in contact kwam met Zihni Özdil, was hij verbaasd over de bonte stoet in mijn netwerk. Hij komt van GroenLinks, dat was hij niet gewend.

Sid Lukkassen te gast bij de podcast van EW-columnist Zihni Özdil

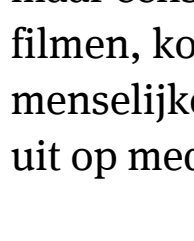
‘Ik ben ook niet vervreemd van mijn eigen milieu. Ik kom uit een nest van hardwerkende arbeiders en no-nonsense middenklassers. Mensen die badkamers betegelen. Ik ben de enige “intellectueel” in mijn familie, om het zo maar te noemen. Maar mijn intellectuele hartstocht heeft alleen maar tot een sterkere band geleid. Mijn familie bestaat niet uit deugpronkers. Het zijn moedere mensen met een realistische kijder. Ze hebben niet van links beleid. Mijn vader mocht in de bouw werken met buitenlanders. Die vraagt zich af waarom we in Nederland zelf geen goede vakmensen hebben opgeleid. Maar ja, dat komt door de PvdA en haar onderwijswetjes. De staat van het Nederlands vakmanschap is bedroevend.

‘Ik neem dit gesprek trouwens op. Hopelijk vind je dat niet vervelend. Ik heb slechte ervaringen met media. Ze willen je graag fram en als extreem-rechts. Ik heb een keer in een één-op-één-WhatsApp-gesprek gefilosofeerd over de oude wanneer een revolutie nodig is. Dat past in een oude traditie van denken over natuurrecht. De Engelse filosoof John Locke wees in de zeventiende eeuw al op het recht van verzet wanneer een overheid tiranniek wordt. En dat bestemmende media dan als “gewelddadige oproep”. Totaal uit zijn verband gerukt.

‘JE MOET SOMS EEN EEN BEETJE PROVOCEREN OM AANDACHT TE KRIJGEN’

‘Zihni Özdil raadde mij aan om uit strategische overwegingen een omstreden term als “omvolking” te vermijden. Een goedbedoeld, maar debiel advies. Het gaat weer om de toon, niet om de strekking. Wat moeten we dan zeggen? Een verandering in de demografische bevolkingssamenstelling? De meest voorkomende jagensnaam in grote steden is nu Mohammed. Dat is een ingrijpende ontwikkeling. Daarop mag je gerust staan. Het beste bij de naam noemen.

‘In de Tweede Kamer doet Gideon van Meijeren van Forum dat goed, vind ik. Een provocateur? Ach, je moet soms een beetje provoceren om überhaupt aandacht te krijgen. Ze proberen hem steeds in de hoek te duwen en verdacht te maken. Maar hij kent zijn stof goed en maakt zich sterk voor de klassieke vrijheidsrechten die in de Grondwet staan.

 JEROEN COELEN OP EW PODIUM: RECHTSZAAK OM SEKSENDE HOUELLEBECQ IS ALS EEN KIRAC-FILM, ‘MAAR DAN LIVE’

schrijver die ook in een pornofilm van het kunstenaarscollectief is beland. Maar ik ben wel gebruikt.

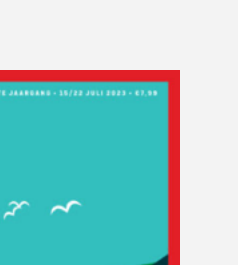
‘Ik verlang te naar een ontmoeting met de Ander, om de filosoof Emmanuel Levinas maar eens te citeren. Ik dacht dat ik als ik mij met een links meisje knuffelend liet filmen, kon laten zien dat er nog hoop bestaat voor het tot stand brengen van authentiek menselijke connecties. Voorbij gevestigde vooroordelen in de media. Maar KIRAC bleek uit op media-aandacht en shock value.

‘De affaire greep mij zeker aan. Oude jeugdvrienden, van wie ik jarenlang niets had gehoord, begonnen ineens te bellen. Om te vertellen dat ik een voorbeeld was voor conservatieven en dat ik me nu te schande had gemaakt door me te laten beetnemen door een geile check. En uitgever Tom Zwitser, met wie ik bevriend dacht te zijn, wilde mijn nieuwe boek, *Wees afgrondelijk*, niet meer publiceren. Dan ga je wel stevig door een dal. De winst is dat ik nu duidelijk heb wie mijn vrienden zijn.

‘Ik ben geen conformist die slechts aan zijn baantje denkt en steeds behoudende keuzes maakt. Kennelijk ben ik een kleurrijk individu. Met een openheid voor avontuur en intellectuele experimenten. En dan moet je leren schijf te hebben aan wat buitenstaanders van je denken.’

GERRY VAN DER LIST

Gerry van der List (1961) werkt sinds 1 mei 1999 bij EW. [Lees meer](#)

Dit is een artikel uit het **dubbeldikke zomernummer** van EW. Bent u nog geen abonnee? **U kunt het zomernummer hier bestellen.** ☐ Wilt u (digitale) abonnee worden? [Dat kan hier.](#)

MEEST GELEZEN

LANDMACHT
Hoe tanks de afloop van de Oekraïneoorlog beslisten

ROBBERT DE WITT
Waarom Russen hun geliefde Krim nooit zullen opgeven

NA DE KABINETSVAL
Wat gaat Pieter Omtzigt doen? Drie scenario's

AUTEURS

CARLA JOOSTEN
GroenLinks en PvdA willen linkse premier: dit zijn de kandidaten

GEERTEN WALING
Verbod op Holocaustontkenning van Yeşilgöz is vorm van censuur

ERIC VRIJSEN
Het telefoonje van Kaag dat het lot van Rutte bezegelde

AFSHIN ELLIAN
Komende verkiezingen moeten over immigratie gaan

ARENDO JOUSTRA
Arbeidsmigranten zijn geen oplossingen voor problemen waarmee Nederland kampt

OPINIE

PIETER WATERDRINKER
Pieter Waterdrinker: Hoe Oekraïne-oorlog de onverschillige Moskouse elite bereikt

GEERTEN WALING
Verbod op Holocaustontkenning van Yeşilgöz is vorm van censuur

INGEZONDEN OPINIE
Henri Beunders: Dedain voor platteland suggereert een kloof die niet bestaat

ROELOF BOUWMAN
Roelof Bouwman: Waarom hebben wij bijna vijf maanden nodig om verkiezingen te organiseren?

PHILIP VAN TIJN
Philip van Tijn: Hoe zal de geschiedenis over Rutte en Kaag oordelen?

DOSSIERS

#ASIELBELEID NEDERLAND EN EU
Lees hier alles over het asielbeleid van Nederland en de EU.

#ONDERZOEKEN: BESTE ZIEKENHUIZEN
In welke ziekenhuizen is de zorg het veiligst en het meest patiëntgericht?

#ONDERZOEKEN: BESTE GEMEENTEN
De kwaliteit van de woonomgeving in alle gemeenten.

PARTNERS

FISHER INVESTMENTS
Diversificatie - een handleiding van Fisher Investments Nederland

THYSSENKRUPP MARINE SYSTEMS
Hightech-hub aan de Noordzee

ZEEUWENZEEUW
Zeeuw & Zeeuw

SHELL
Groen herstel doen we samen

Deel dit artikel:

[KLIK HIER OM DIT PREMIUM ARTIKEL CADEAU TE DOEN \(MAX 3 P.M.\)](#)

TAGS

conservatisme | cultuurmarxisme | FvD | Gideon van Meijeren | + 9 meer